

Referat af møde i Normudvalget

Torsdag den 10. september 2020 (Teams)

Dato: 29. september 2020

Deltagere:

Medlemmer af Normudvalget:

Jørgen Eriksen (JER), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (formand)
Sonja Canger (SONCAN), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Emilie Marie Øst Hansen (EMMOH), Departementet (DEP)
Brian H. Jacobsen (BHJ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Christian Friis Børsting (CFB), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU
Hanne Bach (HBA), DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, AU
Jens Elbæk (JEL), SEGES
Leif Knudsen (LEK), SEGES

Ad hoc deltagere:

Christina Paulin Wright (CHPAWI), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Michelle Sunding (MISUND), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Jakob Møgelvang (JAKM), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Signe Kynding Borgen (SIKYBO), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Jens Erik Ørum (JEØ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Johannes L. Jensen (JLJ), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Ingrid K. Thomsen (IKT), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (referent)

Afbud:

Lene Hegelund (LHE), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), AU

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Godkendelse af referat fra møde 10. marts 2020.
3. Nyt fra Landbrugsstyrelsen. *Sonja Canger*
4. Nyt fra Prognoseudvalget. *Christina Paulin Wright, Jens Erik Ørum, Leif Knudsen*
5. Status på rapport om husdyrnormer. *Christian Friis Børsting*
6. Ansvarsområder ift. Vejledningens tabeller. *Johannes L. Jensen*
7. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.
8. Eventuelt.

Referat

Ad 1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

Ad 2. Godkendelse af referat fra møde 10. marts 2020

Referatet blev godkendt uden bemærkninger.

Ad 3. Nyt fra Landbrugsstyrelsen

SONCAN orienterede om, at LBST er i gang med at opdatere kommissorierne for Normudvalgets arbejdsområder. Plantedækkebekendtgørelsen er under udarbejdelse og forventes sendt i høring omkring uge 42/43. Af nye tiltag overvejes kvælstoffikserende efterafgrøder, præcisionsdyrkning som alternativ til efterafgrøder samt bonus ved tidlig såning af efterafgrøder. SONCAN redegjorde desuden for, at LBST er i gang med at se på, hvordan landbrugsreguleringen kan gentænkes for bedre og mere omkostningseffektivt at kunne opfylde de politiske mål, og at der er behov for at

kigge på tværs af kvælstof, ammoniak, fosfor og klima. Samtidigt har EU lanceret "Fra jord til bord", som har en del elementer relevante for Normudvalgets arbejde. F.eks. stiles der i EU-udspillet mod at reducere gødningstilførslen med 20 % i 2030, men udgangspunktet, dvs. referenceåret, er ikke defineret.

LEK så gerne en samordning af regler, bl.a. er de mange typer af efterafgrøder umulige at forstå for landmændene. LEK advarede mod, at der mht. "Fra jord til bord" skulle ske det samme som med NEC-direktivet, hvor der ifølge LEK var blevet lovet for meget fra dansk side. SONCAN oplyste, at man er opmærksom på dette og medgav, at det nuværende regelsæt virker som lidt af et kludetæppe. Der er ud over forenkling også fokus på omkostningseffektivitet samt vurdering af muligheder for klimaindsatser på bedriftsniveau.

Ad 4. Nyt fra Prognoseudvalget

CHPAWI redegjorde for hovedpunkterne i det notat fra Prognoseudvalget, der var sendt ud som bilag til dagens møde. Prognoseudvalget anbefaler heri, at kvælstofprognosen i de kommende tre år (2021-23) indstilles ved den traditionelle metode med jordprøver. Desuden anbefales, at antallet af jordprøver i den pågældende periode udvides med ca. 50 årlige jordprøver fra Kvadratnettet med henblik på at udvide prognosearealet til at inkludere vinterraps samt repræsentere marker med efterafgrøder. Parallelt med den traditionelt indstillede kvælstofprognose estimeres en prognose baseret på modellen NMIMO. Fra 2024 forventes prognosen indstillet med NMIMO suppleret med 50 målrettede jordprøver årligt fra Kvadratnettet. CHPAWI orienterede desuden om, at en kontrakt med SEGES for prognosen 2021 er i proces i Landbrugsstyrelsen. CHPAWI forventer, at budgettet i forbindelse med Kvadratnettet og jordprøveudtagning, som er angivet i bilaget, vil blive godkendt, men det er ikke endeligt afklaret.

JEØ præsenterede efterfølgende den foreliggende udgave af prognosemodellen NMIMO. Modellen er udviklet på det eksisterende datasæt for N_{\min} i årene 1985-2020 i Kvadratnetsdatabasen. Ud af Kvadratnettets ca. 650 landbrugsegnete punkter anvendes i gennemsnit 140-150 pr. år til den traditionelle kvælstofprognose baseret på jordprøver. I NMIMO indgår ca. 15.000 bruttopunkter med i gennemsnit 130 modelegnede punkter pr. år for 1989-2019. N_{\min} estimeres i NMIMO som en funktion af bl.a. nedbør, afgrøde, forfrugt, forforfrugt og gødningstildeling. Desuden indgår jordens indhold af kulstof og kvælstof, data som JEØ har indhentet fra AU. En årskorrektion korrigerer for temperatur, trends, ændrede gødningsnormer, generelt faldende humusindhold mm. For regionalisering af prognosen vil nedbørsfordelingen blive anvendt, hvilket kræver gode data fra DMI.

LEK fandt, at NMIMO er meget lovende med stor forklaringsgrad, og at kvælstofprognosen fremover vil kunne baseres på denne. Samtidigt vurderede LEK, at der til vedligeholdelse af NMIMO efter 2023 vil være behov for de planlagte ca. 50 årlige jordprøver i Kvadratnettet som også fremgår af notatet.

Normudvalget vedtog Prognoseudvalgets forslag om, at kvælstofprognosen i de kommende tre år baseres på jordprøver ved den traditionelle metode suppleret med NMIMO-beregninger, samt at NMIMO i samme periode udvikles til efterfølgende at kunne anvendes til indstilling af den årlige kvælstofprognose. JER opfordrede til, at dokumentationsdelen nu påbegyndes. LEK anførte, at der er behov for en hurtig tilbagemelding mht. kontrakt, helst inden 1. oktober.

Ad 5. Status på rapport om husdyrnormer

CFB redegjorde for, at DJF-rapport 36 fra 2001 vedr. fastsættelse af husdyrnormer er under opdatering. Ved opdatering af årets normtal fik AU notater fra SEGES vedr. de forskellige

husdyrarter til beskrivelse af, hvordan data er fremkommet. Disse notater er fagfællebedømt af AU-forskere, og de vil indgå som baggrundsinformationer til opdatering af Rapport 36. CHPAWI spurgte, om metodeafsnittet i de årlige opgørelser kan betragtes som en form for drejebog, hvilket CFB bekræftede.

I forbindelse med udarbejdelsen af Baseline var JER blevet opmærksom på, at der tilsyneladende er en difference mellem input og output af kvælstof på biogasanlæg forstået på den måde, at der kommer mere kvælstof ind end der kommer ud af biogasanlæggene generelt. Dette kan skyldes lagerforskydninger, indvejningsprocedurer og udtagningsproblemer, men også at husdyrnormerne ikke er repræsentative, hvorfor problemstillingen kan være relevant for Normudvalget. Ifølge LEK er der tale om en tilbagevendende diskussion, hvor erhvervet påpeger, at den forventede koncentration af kvælstof ikke kan genfindes, måske på grund af store regnmængder. LBST var ifølge CHPAWI meget opmærksomme på problemstillingen, og emnet vil blive taget op i nær fremtid. CHPAWI meddelte, at LBST meget gerne indgår et samarbejde for at afdække hvad differencerne skyldes. SEGES ville ifølge LEK gerne deltage i et udredningsarbejde, hvis et sådant bliver iværksat.

Ad 6. Ansvarsområder ift. Vejledningens tabeller

JLJ redegjorde for nogle problemstillinger i forbindelse med arbejdet med kvælstofnormer. Det er især Vejledningens Tabel 1 (Kvælstofnormer for landbrugsafgrøder og grøntsager på friland), som arbejdet relaterer til, men justeringer gennemføres generelt kun for afgrøderne før afgrødekode 400 (asiægurker). I det regneark, som genererer Tabel 1, og som fremsendes fra AU til LBST, genereres også andre tabeller. Det drejer sig f.eks. om Vejledningens tabel vedr. minimum antal græsningsenheder (GE) pr. ha (Bilag 1, oversigtstabel 1). JLJ påpegede, at der er behov for at afklare, dels om nogle normer skal genbesøges, dels om ansvar i forhold til f.eks. Tabel 3. Tabellen kan i princippet relateres til både ANIS, SEGES og AGRO. LEK bemærkede, at der måske var behov for at opdatere disse normer. Endelig udestår dokumentation for, hvordan Vejledningens retningsgivende normer for fosfor er fastsat. Der er ifølge CHPAWI stigende interesse for fosfornormer til landbrugsafgrøderne.

JLJs indlæg affødte en diskussion omkring behov for revurdering af normer, ansvarsområder og procedurer for henvendelser fra LBST til AU ved indførelse af en ny afgrøde. Problemstillingerne vil ifølge CHPAWI blive håndteret i de kommissorier og den forretningsorden, der er under udarbejdelse.

Ad 7. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.

Næste møde afholdes 10. marts 2021. IKT indkalder. På dagsordenen vil bl.a. være kvælstofprognose 2021, dokumentation af NMIMO samt husdyrgødningsnormer. Kommissorier, der forventes færdiggjort inden mødet i marts, vil ligeledes blive præsenteret.

Ad 8. Eventuelt

Adspurgt af BHJ redegjorde HBA for status i forbindelse med nedbørsværdierne fra DMI. HBA havde sammen med GEUS og DMI nyligt været til møde med miljøordførerne. Der er generel enighed om, at der er noget galt med nedbørsmålingerne. Omkring 2010 sker der en form for parallelforskydning, hvor der mangler ca. 50 mm nedbør om året i et spænd fra 0 til 150 mm. Fejlen skyldes muligvis overgang fra mange manuelle stationer til færre automatiske, hvoraf en stor del befinder sig omkring de større byer. Der stiles mod at rette fejlen inden årets udgang, hvorefter der skal ske en genopretning af data.